تصوير ابو عبدالرحمن الكردي

مبتکران

شکسته تحریری

خودآموز خطّ تحریری ۴

آسان بیاموزیم زیبا بنویسیم

ساده جامع اصولی

خطّ و تألیف
علیرضا بابایی

برای تمام رده های سنّی

آسان بیاموزیم زیبا بنویسیم

شکسته تحریری

خودآموز خطّ تحریری

ساده جامع اصولی

برای تمام رده های سنّی

خطّ و تألیف

علیرضا بابایی

سرشناسه	: بابایی، علیرضا
عنوان و پدیدآور	: خودآموز خطّ تحریری ۴/ تألیف : علیرضا بابایی
مشخصات نشر	: تهران؛ مبتکران ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری	: ۸۰ص.: مصور،جدول، نمودار
شابک	: ۹-۱۲۴۲-۰۷-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا.
موضوع	: خط نستعلیق - - راهنمای آموزشی.
موضوع	: خوشنویسی - - راهنمای آموزشی.
رده‌بندی کنگره	: ۴۱۷۶۳۲ / د / ۲۶ / LB ۳۰۶۰
رده‌بندی دیویی	: ۳۷۲ /۲۴۰۷۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۸۴۷۸ - ۸۸ م

مبتکران (پروانه نشر: ۱۶۷/۱۰۲) پیشروان (پروانه نشر: ۲۶۲۳)

خودآموز خطّ تحریری (۴)

خطّ وتألیف:علیرضا بابایی

دبیرمجموعه: خسرو داودی

خوشنویسی روی جلد وطراحی‌صفحات: علیرضا بابایی

خوشنویسی مقدمه: فاطمه وصال

صفحه‌آرایی: محمود رحیمی عهد

طراحی جلد: علی احمدی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۰

شمارگان: ۳۰۰۰جلد

لیتوگرافی:مبتکران

چاپ: سهند قیمت: ۲۵۰۰تومان

حقوق چاپ و نشر، محفوظ و مخصوص ناشر است و هرگونه کپی‌برداری
و نقل مطالب بدون اجازه ناشر پیگرد قانونی دارد.

مرکزپخش: تهران میدان انقلاب، خیابان فخررازی،خیابان نظری، پلاک ۵۹،کدپستی ۱۳۱۴۷۶۴۹۶۱

تلفن: ۶۴۹۱ دورنگار ۶۶۴۰۶۳۶۲ www. mobtakeran.com

«ای نور چشم من سخنی هست گوش کن»

هنرآموز ارجمند؛

مجموعهٔ خودآموز «خطّ تحریری» که از نظرتان میگذرد، حاصل تلاش و تجربهٔ چندین سالهٔ نگارنده است که در سالهای تدریس در مدارس، آموزشگاهها و کلاسهای انجمن خوشنویسان همواره شاهد مشکلات عدیدهٔ هنرجویان در نوشتن خطّ تحریری در گروههای مختلف سنّی بوده است.

کمبود رسم الخط های مفید، عدم تشکیل کلاسهای تخصصی خطّ تحریری و پرداختن آموزشگاهها به تدریس قلم درشت، دشواری ها را در این زمینه دوچندان کرده است. نظر به اینکه در حال حاضر به علّت گرفتاریهای موجود، بسیاری از هنردوستان اعم از نوجوان، جوان و بزرگسال فرصت

استفادهٔ حضوری از کلاسِ اندارندٔبرآن شدم که با تهیّه و تدوین این مجموعه، گامی در جهت

استفادهٔ غیرحضوری علاقمندان بردارم که صدالبتّه این امر بدون یاری همسر ارجمندم؛

خانم فاطمه وصال میسّر نمی‌شد.

علیرضا بابایی

تهران ۱۳۸۸

اهمیّت خوشنویسی :

در باب ضرورت و اهمیّت زیبانویسی از دیرباز سخن بسیار رفته است؛ نقدها و بررسی‌های کارشناسان فن و روایات منقول از بزرگان علم و دین، همه حاکی از آن است که به قدر نیاز به این موضوع پرداخته شده است .

امّا آنچه از دید نگارنده ضرورت پرداختن به این مهم تلقّی شده، وجه اجتماعی آن است. امروزه شاهد گروه کثیری از افراد جامعهٔ خود هستیم که از دست خطّ خویش رنج برده و بدلایل متعدّدی از جمله عدم آموزش صحیح در مدارس، خطّ زیبایی ندارند. اغلب این افراد متناسب با حرفه و یا تحصیلات خود، پس از گذشت زمان زیادی از دوران نوجوانی، به فکر اصلاح خطّ خویش می‌افتند .

پس برای دوستان عزیز نوجوان، بهتر است که از همان ابتدای تحصیل به خطّ خود اهمیّت داده و زیبانوشتن را به طور جدّی دنبال کنند تا در آینده، دچار این قبیل مشکلات نشوند .

هنرجویان گرامی: تمرین خوشنویسی نیز مانند بسیاری از کارهای دیگر روش خاصّ خود را دارد

بنابراین نباید تصوّر شود که با ثبت نام در کلاس و یا خرید کتابهای آموزشی بدون در نظر گرفتن

روش تمرین، می‌توانید به خطّی خوش دست پیدا کنید. پس با رعایت اصول نوشتن و کمی صبر و حوصله

به هدف خود خواهید رسید. بنابر آنچه گفته شد قبل از شروع تمرین به این نکات توجّه نمایید:

* مهمترین نکته در هر کاری داشتن انگیزه و هدف است. هر قدر انگیزهٔ شما قوی‌تر و در رسیدن به هدفتان ثابت قدم‌تر باشید، زودتر به آن خواهید رسید.

* هر روز تمرین کنید، زیرا کلمات با تکرار اصلاح می‌شوند.

* برای شروع، ۱۵ دقیقه در روز تمرین کنید، تا به نوشتن عادت کنید، پس از یک یا دو هفته، روزانه ۵ دقیقه به تمرین خود اضافه کنید تا تمرین شما به یک ساعت برسد، (دو بخش نیم ساعته) با این روش حوصلهٔ شما برای نوشتن افزایش می‌یابد.

* کلمات به آرامی اصلاح می‌شوند پس با مشاهدهٔ تغییرات مختصر در نوشته‌های خود ناامید نشوید.

* تمرینات را با ذکر تاریخ نگه دارید و هر ماه نوشته های خود را با اوّلین صفحات مقایسه کنید.
زیرا با مشاهدهٔ پیشرفتِ خود اشتیاق بیشتری برای ادامهٔ کار پیدا خواهید کرد.

* صاف بنشینید و دفتر و کتاب را مستقیم جلوی دید خود قرار دهید. چپ دست ها
می توانند دفتر را کمی مایل قرار دهند.

* با مداد معمولی HB نوشته و آن را محکم به دست نگیرید؛ فشار دست هر چه کمتر باشد
دیرتر خسته می شوید.

* از پاک کن استفاده نکنید زیرا کلمات باید مرتّب با سرمشق و کلماتِ قبل از خود مقایسه شوند.

* تمرینات از روی سرمشق باشد و از تمرین ذهنی اجتناب کنید.

* قبل از نوشتن هر کلمه با دقّت آن را دیده آنگاه به آرامی بنویسید.

* برای نوشتن هر کلمه سه چیز را در نظر بگیرید: شکل، اندازه و خطّ زمینه.

* تمرینات کلمه به کلمه باشد. مثلاً، کلمهٔ «ما» را خوب تمرین کرده سپس کلمهٔ دیگری را انتخاب کنید.

* با دقّت و با حوصله بنویسید. حجم تمرینات اهمیّتی ندارد، بلکه اهمیّت در یادگیری است.

* تمرین سه بخش است؛ مشق نظری؛ یعنی با دقّت جزئیات یک کلمه را ببینید. مشق قلمی؛ یعنی آنچه را با دقّت دیده اید اجرا کنید. مشق خیالی؛ یعنی پس از فراگیری، بدون سرمشق بنویسید.

* استفاده از کاغذ پوستی مؤثّر است. کاغذ پوستی را بر روی کلمه ای بگذارید، سپس چند بار با دقّت آن را بنویسید، آنگاه در دفتر تمرین آنچه را یاد گرفته اید، تمرین کنید.

* سرمشق ها از حروف و کلمات آسان شروع و به تدریج مشکل تر می شوند.

* بعد از آموختن حروف و کلمات، آنها را به ذهن بسپارید و جایگزین حروف و کلمات گذشتهٔ خود نمایید.

* برای توضیح حروفِ مشابه، یکی از آنها انتخاب شده است. "ر، ز، ژ، س ، ش ، ..."

تعریف برخی از اصطلاحات در خوشنویسی

خطّ زمینه یا کرسی : تمامی حروف نسبت به خطّ زمینه جای مشخصی دارند که بطور کلّی به این صورت است . حروف زیر خط ۳ دسته هستند : ۱) دایره ها ۲) حرفِ "م" ۳) "ر" شمشیری مثال : "تن ، بم ، هر" قسمتی از این حروف زیر خط نوشته می شود . بجز این ۳ دسته بقیه حروف بالای خطّ کرسی می باشند .

کشیده : برای زیبایی و استراحت چشم در جملات از کشیده استفاده می کنیم .

دندانه شاخص یا بارز : یعنی مشخص نمودن دندانه ها برای آسان خواندن و نوشتن و نیز تفکیک آنان از هم . چنین ← دندانه شاخص

دُور یا قوس : خطّ نستعلیق بر اساس قوس طرّاحی شده است . بعضی از حروف مانند دوایر "ن ، ص" کاملاً قوس دار هستند . برخی مانند حروف تخت "ـ ، ک ، ف" دارای قوس کم تر و سطح بیشتری هستند . حتّی حرفی مانند "الف" نیز دارای قوس مخفی میباشد : ا

حروف بالارونده : حروفی هستند که تقریباً به شکل عمود و به طرف بالا حرکت می کنند .

"ا ، د ، ک ، ل ، دندانهٔ شاخص" البته منظور نوع چسبیدهٔ آنان است . "ا ، د ، ک ، ..."

بستن سطر : آخرین حرف یا کلمه در سطر را بالاتر از خط زمینه می نویسیم که به معنای پایان جمله است .

ادب آداب دارد .

دایره : مانند "ن ، ل ، ی" به قسمتی از این حروف که مانند دایره است گفته می شود .

شیب : بیشتر حروف و کلمات دارای شیب هستند. شیب باعث زیباتر شدن کلمات می شود.

تناسب : تمامی حروف و کلمات باید متناسب با یکدیگر نوشته شوند. حروف هم جنس کاملاً

مانند هم و بقیهٔ حروف باید متناسب با یکدیگر نوشته شوند .

فاصله : برای خوانایی و زیبایی بیشتر در جملات رعایت فاصلهٔ مناسب اهمیت بسیاری دارد.

ترکیب : یعنی چیدن حروف و کلمات کنار یکدیگر بر اساس قوانین خوشنویسی که به برخی

از آنان اشاره شد .

توضیح :

* تا آنجا که میسر بوده در نظر داشته‌ام توضیحات را به شکلی ساده بیان کنم تا مورد استفاده همگان قرار گیرد.

* از کم و زیاد کردن فشار دست (نوشتن به روش قلم درشت) پرهیز شده است.

* دبیران هنر میتوانند با نظر و سلیقه خود برای پایه های مختلف از این مجموعه استفاده کنند.

* در ادبیات فارسی سرهم نوشتن برخی از حروف و کلمات جایز نیست ولی در خوشنویسی می توان برحسب موقعیت سرهم نویسی کرد: پیچیدگی ها پیچیدگیها

* و نیز در نگارش جدید بجای همزه از حرف «ی» استفاده می شود اما در خوشنویسی بنا به ضرورت می توان از همزه استفاده نمود: همه‌ی همهٔ

شکستهٔ تحریری

مقدّمه

خطّ شکسته، حاصل ذوق و سلیقهٔ ناب ایرانی است. پیچش‌ها و کرشمه‌های این خط از روح بزرگ و سرانگشتان نیرومند نوابغ سرچشمه می‌گیرد که با ذوق خلّاقهٔ خویش دست به ابتکار زده و خطّی را بنیان نهادند که با همان نگاه اوّل دل از بینندگان می‌رباید.

نیاز به تندنوشتن موجب شد تا در قرن یازدهم هجری قمری، مرتضی قلی‌خان شاملو و شفیعا این خط را پدید آورند و چند دهه بعد از آنان با ظهور نابغهٔ بی‌مانند، درویش عبدالمجید تحوّل عظیم در این خط به وجود آمد و خطّ شکسته به نهایت آراستگی و کمال رسید.

امروزه به دلایل متعدّدی از جمله عدم آموزش و دشواری دستیابی عموم به

آثار اصیل خط شکسته موجب شده که اغلب مردم حتّی برای خواندن این خط نیز با مشکل

مواجه شوند .

به علّت کمبود زمان لازم و سرعت دادن به کارها ، باید از خطّی سود بُرد که علاوه بر

تندنوشتن زیبایی لازم را نیز دارا باشد پس این خط در امور جاری زندگی و بطور کلّی

مکاتبات کاربُرد بیشتری نسبت به خط نستعلیق دارد . امّا برای نرم شدن دست

و آشنایی با اتّصالات لازم است ابتدا خط نستعلیق را که پایه و اساس خط شکسته است

کاملاً فرا گرفته ، آنگاه تمرین خط شکسته را آغاز نمایید .

چند نکته

* خط شکسته نتیجهٔ تندنویسی است. پس بر خلاف نستعلیق می‌توانید کمی سریعتر بنویسید.

* قوانین ترکیب در شکسته کمی متفاوت با نستعلیق است. بخاطر نوع اتصالات سرکش‌های بلندتر و طول بیشتر برخی از حروف و کلمات مانند "ن، ی، و ..." می‌توان در یک سطر از کشیده‌های بیشتری سود برد و نیز فاصلهٔ سطرها را کمی بیشتر از نستعلیق در نظر گرفت.

* در شرایطی، بعضی از حروف و کلمات از اندازهٔ طبیعی خود کوچکتر نوشته می‌شوند. مثلاً در زیر و آخر کشیده‌ها کلمات را کوچکتر می‌نویسیم.

ایران   ترک کام

* برخی از کشیده‌ها را که شیب مشابهی دارند، می‌توان بر روی هم قرار داد. کشیدهٔ اول کوتاه‌تر و بستری برای کشیدهٔ اصلی می‌باشد.

مدرسه گلستان

* شکستهٔ تحریری برگرفته از مبانی خط شکسته است. اما برای آسان نوشتن و راحت خواندن تا حد امکان، اتصالات را فارغ از پیچیدگی‌های زیاد و سلسله‌واری می‌نویسیم.

بخش اوّل

اتّصالات دو حرفی

الف‌های کوتاه و بلند در جاهای مختلف استفاده می‌شوند

ا ا ا

ماننداتّصالات زیر بنویسید :

آب لح اس اص اک

آب لح اس اص اک

ال آن آن ای ای ای

ال آن آن ای ای ای

دا   دم   دده   را ا   رک

دا   دم   دده   را ا   رک

رل   ده   دا   دی   دن

رل   ده   دا   دی   دن

حافظ

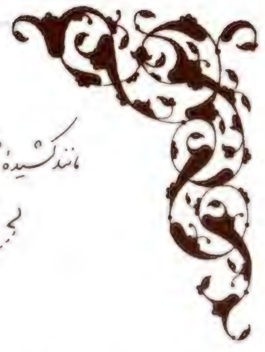
روز وصل دوستداران یاد باد   یاد باد آن روزگاران یاد باد

مانند اتّصالات زیر بنویسید :

مانند کشیدهٔ "س"

مانند سرکج

ی ی ی ی

ں ں ں ں

ی ے ی ن ں ں م م

ی ے ی ن ں ں م م

حضرت علی (ع)

خوشا به حال کسی که درد نش نیک بر دشش خوب و بدیش از مردم به دور باشد

ح

مانند اتّصالات زیر بنویسید :

حا حـحـ حح حدحـد حط

حا حـحـ حح حدحـد حط

حس حس حص حف حق حق

حس حس حص حف حق حق

حک حم حم حسم حل حی

حک حم حم حسم حل حی

حن حن حو حه حی حی

کوتاه و افقی

بلند

حن حن حو حه حی حی

نظامی

هر که نه گویای تو خاموش به هر چه نه یاد تو فراموش به

سس سس

مانند اتّصالات زیر بنویسید :

سس سس سا سـ

سس سس سا سـ

سح سد سس سص سط

سح سد سس سص سط

سف سق سک سل

سم سن سی

ابوسعید ابوالخیر

راه تو به هر روش که پویند خوش است وصل تو به هر جهت که جویند خوش است

ص ص ص

مانند اتّصالات زیر بنویسید :

ص ص ص صاص صـ صد صر

ص ص ص صاص صـ صد صر

صص صط صف صق صک

صص صط صف صق صک

صل صل صل　　صم　　صن صن صن　　صو

صل صل صل　　صم　　صن صن صن　　صو

صـ　　صی صی صی　　ص ص　　قوس صـ صی

صـ　　صی صی صی　　ص ص　　صی صی

باباطاهر

یکی درد و یکی درمون پسندد　　یکی وصل و یکی هجرون پسندد

ط

مانند اتّصالات زیر بنویسید :

ط طا طـ طح طرطـ

ط طا طـ طح طرطـ

طس طع طف طوطق طک

طس طع طف طوطق طک

طم طم   طل طل   طو   طے طی طی

طم طم   طل طل   طو   طے طی طی

ظن ← حرف «ص» + الف کوتاه   طه   طن   طن طن

طن   طن   طن   طه

اوحدالدین کرمانی

آن جا که حساب خلق خالق خواهد   سلطان چو تو هم اسیر خواهد بود

عِ ع

مانند اتّصالات زیر بنویسید :

ع ع عا عدعد عح عدعد

ع ع عا عدعد عح عدعد

عس عس عص عص عط عع

عس عس عص عص عط عع

عف عی عک عم

عف عی عک عم

عل علی عه عو عن عی

عل علی عه عو عن عی

خیام

این قافلهٔ عمر عجب می‌گذرد
دریاب دمی که با طرب می‌گذرد

ﻓ ﻓ ﻗ ﻗ

مانند اتّصالات زیر بنویسید :

ﻓ ﻓ ﻗ ﻗ ﻓا ﻓ ﻓ ﻓح

ﻓ ﻓ ﻗ ﻗ ﻓا ﻓ ﻓ ﻓح

فد فر فر فص فص فط فس فع

فد فر فر فص فص فط فس فع

عطار

عقل تو چون قطره‌ای ماند ز دریا جدا ‌‌ ‌ چند کند قطره‌ای فهم ز دریای عشق

ک گ ل

سرکج کاف
(از بالا به پایین)

سرکج گاف
(از پایین به بالا)

مانند اتّصالات زیر بنویسید :

ک گ ل کا لا لک

ک گ ل کا لا لک

لح کح لس لص لط لع لف

لح کح لس لص لط لع لف

لق لک گل ..... گک

لق لک گل گک

لم کم لن کن لو که لے گی

لم کم لن کن لو که لے گی

دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند از گوشه بامی که پریدیم پریدیم

وحشی بافقی

م م

مانند اتّصالات زیر بنویسید :

م م ما مت مج مد مس مس

م م ما مت مج مد مس مس

مص مص مط مع مف مق مق

مص مص مط مع مف مق مق

شبیه به ویرگول

مولوی

بی همگان بسر شود بی تو بسر نمی شود   داغ تو دارد این دلم جای دگر نمی شود

ه   ها ﻬ ﻬا   ﻬر ﻬر ﻬـ......

قوس

مانند اتّصالات زیر بنویسید :

ها ﻬ ﻬا   ﻬب   ﻬج   ﻬد هد   ﻬر ﻬر ﻬـر

ﻬس ﻬس   ﻬص ﻬص ﻬص   ﻬط   ﻬع   ﻬف

دو دیرگول بر روی هم

هق هق   هک   هل هی   ها

هق هق   هک   هل هی

هم   هن هن هن   هو   هه   هی هے هی

هم   هن هن هن   هو   هه   هی هے هی

فردوسی

بیا تا جهان را به بد نسپریم   به کوشش همه دست نیکی بریم

بخش دوم

اتصالات چند حرفی

ا آ د ر د

از کلمات زیر با دقّت بنویسید :

آیا دارد دارد فریاد فریاد آید آید زاید زاید اگر اگر

آیا دارد دارد فریاد فریاد آید آید زاید زاید اگر اگر

پرواز نوا برگ آورد پاکرد پاکرد است است

پرواز نوا برگ آورد پاکرد پاکرد است است

اندازه　این است　واژه　ای آن که　ای آن که　دهد دهد

اندازه　این است　واژه　ای آن که　ای آن که　دهد دهد

آزادی　ایران ایلن　رنجوری　راست　برای برای

آزادی　ایران ایلن　رنجوری　راست　برای برای

شیخ بهائی

ساقیا بده جامی زان شراب روحانی　تا دمی بیاسایم زین حجاب ظلمانی

ح ح ح ح ح ح

از کلمات زیر با دقّت بنویسید :

خدا خدا خود خود چمن چون چون کوچه جوانی جوانه

خدا خدا خود خود چمن چون چون کوچه جوانی جوانه

خوار خواب حواله خوش خوش خواهر خواهان خواهان

خوار خواب حواله خوش خوش خواهر خواهان خواهان

حضرت حسن حسن فتح فرح‌بخش فرح‌بخش جهان خجل محی

حضرت حسن حسن فتح فرح‌بخش فرح‌بخش جهان خجل محی

سحر سخن حکایت چمن الرحیم الرّحیم الرحیم غمخوار

سحر سخن حکایت چمن الرحیم الرّحیم الرحیم غمخوار

فروغی بسطامی

هر کجا می‌گذری شعلهٔ آه دل ماست
هر طرف می‌نگری جلوهٔ روی مه تست

س س

از کلمات زیر با دقّت بنویسید :

سرادار سوزان شادی شهر سراسر سواد

سرادار سوزان شادی شهر سراسر سواد

شیراز دست دوست نرگس احساس هشت دبستان

شیراز دست دوست نرگس احساس هشت دبستان

ستایش نگار شیرین سعدی سعدی سلام پرسش

آهسته مجلس شیما سیمین گلستانه شکسته

عراق

ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی   چه کنم که هست اینها گل خیر آشنایی

ص ص ص

از کلمات زیر با دقّت بنویسید :

رضا رضی وصال رضایت عرایض فرض فرص

رضا رضی وصال رضایت عرایض فرض فرص

حرص حرص روضه رضوان صحرا صحن اخلاص صورتگر

حرص حرص روضه رضوان صحرا صحن اخلاص صورتگر

نقص نقص محض محض صبح صبح صحن خصوصی محصول

نقص نقص محض محض صبح صبح صحن خصوصی محصول

شخصی نقصان اختصاصی سیصد صمیمی بعضی بعضی

شخصی نقصان اختصاصی سیصد صمیمی بعضی بعضی

امشب به قصهٔ دل من گوش می‌کنی فردا مرا چو قصه فراموش می‌کنی

ابتهاج

ط

از کلمات زیر با دقّت بنویسید :

مناطق ظاهری طراوت اطفال طرّاح طولانی طولانی

مناطق ظاهری طراوت اطفال طرّاح طولانی طولانی

خاطرات اطّلاع طاعت طاعتی ظهر ظهر اظهار ظهور طلایی طلایی

خاطرات اطّلاع طاعت طاعتی ظهر ظهر اظهار ظهور طلایی طلایی

طبرستان   تطابق تطابق   طرب انگیز   طبیعی طبیعی   سلطان

طبرستان   تطابق تطابق   طرب انگیز   طبیعی طبیعی   سلطان

عظمت   طنین طنین   مظلوم   مظهر مظهر   سلطنت   مطمئن

عظمت   طنین طنین   مظلوم   مظهر مظهر   سلطنت   مطمئن

سعدی

در چشم بامدادان به بهشت برگشودن   نه چنان لطیف باشد که به دوست برگشایی

ع ع

از کلمات زیر با دقّت بنویسید :

عاصی عاشق عروج جلّد عمر غنم عرش چـراغ چراغ عباس عبّاس

مرغ مرغ تعـالی تعالی عشق عشـق عمومی شمعـدانی معنوی معنوی

عظیم نعبه تعلق تعلق جمعی جمعی بعض نقض معنی معنی معنی

عظیم نعبه تعلق تعلق جمعی جمعی بعض نقض معنی معنی معنی

عصیان دستور العمل درویش عبدالمجید مستضعفین غمگین غمگین غمگین

عصیان دستور العمل درویش عبدالمجید مستضعفین غمگین غمگین غمگین

حافظ

عقل می‌خواست کز آن شعله چراغ افروزد برق غیرت بدرخشید و جهان برهم زد

ف ق ق

از کلمات زیر با دقّت بنویسید :

فارسی قرار قرار فروردین قایق گفت فرهنگ

فارسی قرار قرار فروردین قایق گفت فرهنگ

قفل قفس فلک فراق فراق قمری افکار شفق شفق

قفل قفس فلک فراق فراق قمری افکار شفق شفق

حص حصن قفس گفتار گفتار قمی قمی افکندن اصفهان

حص حصن قفس گفتار گفتار قمی قمی افکندن اصفهان

استحقاق تکلیف شکفتن تحقیق تحقیق حقیقت حقیقت

استحقاق تکلیف شکفتن تحقیق تحقیق حقیقت حقیقت

پروین اعتصامی

کتاب عشق را جز یک ورق نیست در آن هم نکته‌ای جز نام حق نیست

ک گ ل

از کلمات زیر با دقّت بنویسید :

که له برگ رگ کلام خاک چوگان گل گل

که له برگ رگ کلام خاک چوگان گل گل

گرامی شکر شکر حلال نگار افلاک آگهی اکنون

گرامی شکر شکر حلال نگار افلاک آگهی اکنون

کلک آرش کمانگیر کیهان هنگامه گلگون

کلک آرش کمانگیر کیهان هنگامه گلگون

تکلّم مشکین کنجکاو کهنسال صبحگاه گلچین

تکلّم مشکین کنجکاو کهنسال صبحگاه گلچین

شهریار

برو ای گدای مسکین در خانه علی زن که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را

م م

از کلمات زیر با دقّت بنویسید :

می آمد مرخص مرخص مازندران مُراد ممالک ایمن

می آمد مرخص مرخص مازندران مُراد ممالک ایمن

مبارک آسمان محسن محسن همراه مسکن مخصوص

مبارک آسمان محسن محسن همراه مسکن مخصوص

میهن میهن　محکم　ممکن ممکن　منحنی منحنی　مسجدالحرام

مسلمان　منطقی　استحکام　مملکت　تفهیم　مستکبر

سهراب سپهری

به سراغ من اگر می‌آیید نرم و آهسته بیایید مبادا که ترک بردارد چینی نازک تنهایی من

ه ـ هـ ـهـ ـه

از کلمات زیر با دقّت بنویسید :

راه هادی هزاران هم‌نوا چهارراه ابراهیم هوایِ جهان

راه هادی هزاران هم‌نوا چهارراه ابراهیم هوایِ جهان

هماهنگی هماهنگ دلخواهی سحرگاهان هم‌کلاسی همکلاسی تهران

هماهنگی هماهنگ دلخواهی سحرگاهان هم‌کلاسی همکلاسی تهران

همگان هیجان هیجان همواره فهیم گهواره جمهوری جمهوری

همگان هیجان هیجان همواره فهیم گهواره جمهوری جمهوری

گلچهره چهره همگی پیشنهاد هیچ گاه هیچگاه فرهنگستان

گلچهره چهره همگی پیشنهاد هیچ گاه هیچگاه فرهنگستان

اخوان ثالث

ای بهار همچنان تا جاودان در راه همچنان تا جاودان بر شهرها و روستاهای دیگر بگذر

بخش سوم

نثر و نظم

حکایت

ملک‌زاده‌ای گنج فراوان از پدر میراث یافت، دست کرم برگشاد و داد سخاوت بداد و نعمت بی دریغ بر سپاه و رعیت بریخت. یکی از جلسای بی‌تدبیر نصیحتش آغاز کرد که ملوک پیشین مر این نعمت را به سعی اندوخته‌اند و برای مصلحتی نهاده، دست ازین حرکت کوتاه کن که واقعه‌ها در پیش است و دشمنان از پس؛ نباید که وقت حاجت فرومانی. ملک روی ازین سخن به هم آورد و مر او را زجر فرمود و گفت: مرا خداوند تعالی مالک این مملکت گردانیده است تا بخورم و ببخشم نه پاسبان که نگاه دارم.

قارون هلاک شد که چهل خانه گنج داشت نوشین روان نمرد که نام نکو گذاشت

الهی

زندگانی همه با یاد تو   و شادی همه با یافت تو

و جان آن است که در دوشناخت تو

الهی موجود نفس های جوانمردانی   حاضر دل های ذاکرانی

از نزدیک نشان می دهند و برتر از آنی

و از دورت می پندارند و نزدیک تر از جانی

ندانم که در جانی یا خود جانی

جان را زندگی باید   تو آنی   خواجه عبدا... انصاری

یکی در مسجد سنجار به تطوع بانگ گفتی به ادائی که مستمعان را از او نفرت بودی. و صاحب
مسجد امیری بود عادل نیک سیرت، نمی خواستش که دل آزرده گردد. گفت: ای جوانمرد
این مسجد را مؤذنانند قدیم هر یکی را پنج دینار مرتب داشته ام، ترا ده دینار می دهم تا جایی
دیگر روی. برین قول اتفاق کردند و برفت. پس از مدتی در گذری پیش امیر باز آمد
گفت: ای خداوند بر من حیف کردی که به ده دینار از آن بقعه بدر کردی که این جا که رفته ام
بیست دینارم همی دهند تا جای دیگر روم و قبول نمی کنم. امیر از خنده بیخود گشت و گفت:
زنهار تا نستانی که به پنجاه راضی گردند.

به تیشه کس نخراشد ز روی خارا گل چنان که بانگ درشت تو می خراشد دل

ماه غلام رخ زیبای تو — سرو کمربستهٔ بالای تو

تن همه چشم است به صحن چمن — نرگس شهلا به تماشای تو

مجمع دلهای پراکنده چیست — چین سر زلف چلیپای تو

زاهد و اندیشهٔ گیسوی حور — دست من و جعد سمن‌سای تو

گر تو زنی تیغ هلالم به فرق — فرق من و خاک کف پای تو

روی من و خاک سر کوی عشق — پای من و پیروی رای تو

چند فشاند نمکم بر جگر — لعل شکرخند شکرخای تو

بر نکشیدی ز میان بسکه تیغ — مرد فروغی ز مدارای تو

فروغی بسطامی

به کجا چنین شتابان؟ گَوَن از نسیم پرسید

دل من گرفته زین جا، هوس سفر نداری ز غبار این بیابان

همه آرزویم امّا چه کنم که بسته پایم

به کجا چنین شتابان؟

به هر آن کجا که باشد به جز این سرا سرایم

سفرت به خیر امّا تو و دوستی خدا را

چو ازین کویر وحشت به سلامتی گذشتی

به شکوفه‌ها به باران برسان سلام ما را

محمدرضا شفیعی کدکنی

ای دل من، گرچه در این روزگار

جامهٔ رنگین نمی‌پوشی به کام   بادهٔ رنگین نمی‌بینی به جام

نقل و سبزه در میان سفره نیست   جامت از آن می که می‌باید تهی است

ای دریغ از تو اگر چون گل نرقصی با نسیم

ای دریغ از من اگر مستم نسازد آفتاب

ای دریغ از ما اگر کامی نگیریم از بهار

گر نکوبی شیشهٔ غم را به سنگ

هفت رنگش می‌شود هفتاد رنگ

فریدون مشیری

منت خدای را

منت خدای را عز و جل که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت هر نفسی که

فرو می رود ممد حیات است و چون بر می آید مفرح ذات پس در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی

شکری واجب. از دست و زبان که برآید کز عهده شکرش بدر آید اعملوا آل داود شکراً

و قلیل من عبادی الشکور. بنده همان به که ز تقصیر خویش عذر بدرگاه خدای آورد

ورنه سزاوار خداوندیش کس نتواند که بجای آورد باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خوان نعمت

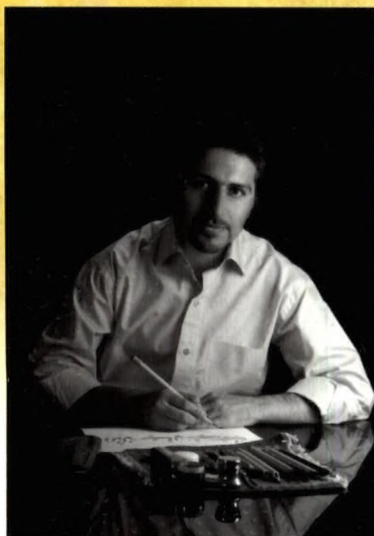
بی دریغش همه جا کشیده. پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه روزی به خطای منکر نبرد.

ای کریمی که از خزانه غیب گبر و ترسا وظیفه خور داری دوستان را کجا کنی محروم تو که با دشمن این نظر داری

مبتکران
شرکت آموزشی و فرهنگی
تاسیس ۱۳۶۵

علیرضا بابایی

متولد ۱۳۵۲ تهران

شروع فعالیت هنری : ۱۳۷۱

استادان : استاد اخوین، استاد مشعشعی،

استاد فدائی منش

تدریس در انجمن خوشنویسان ایران ،

مراکز هنری و مدارس از سال ۱۳۷۸

شرکت در نمایشگاههای گروهی انجمن

خوشنویسان ایران ، وزارت ارشاد و . . .

اخذ درجه استادی در خط شکسته از

انجمن خوشنویسان ایران در سال ۱۳۸۷

انتشارات مبتکران www.mobtakeran.com
تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، خیابان وحیدنظری، پلاک ۵۹
کدپستی :۱۳۱۴۷۶۴۹۶۱ تلفن: ۶۴۹۱-۰۲۱ دورنگار: ۶۶۴۰۶۳۶۲
e-mail: info @ mobtakeran.com
مرکز پخش : تهران، صندوق پستی : ۱۵۹۶ - ۱۳۱۴۵
تلفکس : ۹۵ - ۶۶۹۵۴۳۹۳

ISBN:978- 964- 07- 1242-9